

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 3-го Марця, 1904. Число 9. Vol. XII. Scranton, Pa. Thursday, March 3, 1904. No. 9.

ОГОЛОШЕНЄ.

ВП. П. СЕКРЕТАРѢ СОЮЗА!

Прошу разъ на все собѣ запамятати, що грошѣ належачі до Р. Н. Союза выписуе ся на имя: Alex Sharshon, treas., Shamokin, Pa., а не на мое имя, тôлько тй монї ордеры и чеки выписанй на имя Alex Sharshon засылайте просто до мене а я самъ вôдошлю до касієра.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

3	Ч.	Архипъ Апостолъ
4	П.	Левъ еписк. Катаньскій
5	С.	Тимотей Субб. усопш.
6	Н.	2 Поста. Обрѣт. мощ. св. муч.
7	П.	Поликарпъ
8	В.	† Обрѣт. ч. Гл. св. Іоан Кр.
9	С.	Тарасій

— ПОКАЗУЄ ся теперь, що шкода, заподѣяна огнемъ въ Болтіморъ, Мд. выносить 85 міліонôвъ доларôвъ. Около 150 міліонôвъ дол. въ банкнотахъ и цѣнныхъ паперахъ, о якихъ гадали, що згорѣли въ банкахъ, выдобули неушкоджеными зъ огнетревалыхъ касъ, а зъ вôдси й шкода являе ся меншою, чимъ перше обчислено.

— ПОВЕДОМЛЯЄМО тыхъ читателѣвъ „Свободы", котрй упоминають ся о дарунки (презента), що „Свобода" жадныхъ дарункôвъ читателямъ не дае.

Редакція „Свободы"

— ВÔДЪ двохъ тыжнѣвъ лютують на Балтійскôмъ океанѣ грôзнй бурѣ и урагáны. Найбôльшй пасажирскй пароходы опôзнили ся наслѣдкомъ сего по кôлька днѣвъ, кôльканайцять кораблѣвъ розбило ся и потонуло а 100 осôбъ втратило жите.

— ДНЯ 31 Януара приѣхавъ до Питсбурга, Па. п. Из. Костюкъ и обнявъ посаду дякоучителя при рускôй церкви св. Йоана Хрестителя. Понеже п. Костюкъ кождои Середы и Суботы вечерь буде учити нотного спѣву, проте взываемо рускихъ хлопцѣвъ и дѣвчата, щобы въ тй вечеры приходили до рускои галѣ, що есть коло церкви, а при доброй охотѣ и спôльнôй праци зможемо мати хоръ може ще лѣпшій якъ мають Русины по другихъ парафіяхъ въ Сполуч. Державахъ. Комітеговй:

Теод. Гуть, Павло Прешлякъ, Антонъ Каня, Мих. Дмитрôвъ.

— РОБОТА на околици Филисбурга, Гокъ Ронъ, и Морисдейлъ, Па, иде дуже лихо. Майны роблять лишь по 2 до 4 дни въ тыжни а суть компании де и одного дня въ тыждни не выробить. Трудно навѣть на житє заробити. Людей безъ роботы дуже много.

В. Пасторчикъ.

— ДНЯ 9-го Лютого 1904 о годинѣ 5-ôй рано попекло дуже у майнѣ Лешка Цѣцлу. Вôнъ походить зъ Малястова, повѣтъ Горлицѣ. Єсть теперь у шпитали въ Mt. Pleasant, Pa. Належить до Р. Н. Союза и до бр. св. Йоана Хрес. въ Trauger, Pa в. 25 и до бр. св. О. Николая въ Pittsburg-y Pa.

М. Ющакъ.

— РУСКІЙ сторъ въ Сифтонѣ, Канада. Сифтонскй Русины завязали межи собою компанію и заложили сторъ. Управляе нимъ учитель Василь Цѣхоцкій.

Дай Боже щобы Русины на кождôй кольоніи, прийшли до такого розуму и абы себе и своихъ вспомагали.

В.

— ВЪ Альбертѣ, Канада, высвятивъ Серафимъ слѣдуючихъ попôвъ: Дамяна Витюка, Йосифа Чернявского, Иларіона Войценку и Николая Лакусту.

— СКЛАДКИ зъ нагоды Лисенкового ювилею, якъ доносить „Кіевская Старина", дôйшли въ кôнцемъ сѣчня до сумы 6160 рублѣвъ. Зъ тыхъ грошей призначено 1000 рублѣвъ на выдане творôвъ Лисенка, а прочу суму разомъ зъ датками якй ще прибудуть обернесь на закупно дому для него. Такимъ робомъ бажае Русь-Украина хочь въ части вôдвдячитись своему соловеёви.

Москалѣ вѣшають японьского полковника и двохъ офіцирôвъ, котрй перебранй за хиньскихъ робôтникôвъ хотѣли высадити въ воздухъ желѣзничій мôстъ на рѣкою Сунгарі.

— О. ГОРОДЕЦКІЙ пôповъ вже зъ Олифанту, Па. Якъ звѣсно, тамошнй москвофілы, чи лѣпше буде сказати, бѣднй жертвы москвофільскои киринѣ, хотѣли вôдорвати ся вôдъ народовцѣвъ и оснувати собѣ нову парохію. Въ тôй цѣли спровадили собѣ о. Городецкого, та сей розглянувшись якъ слѣдъ, увидѣвъ, що навѣть не мае зъ чого жити и покинувъ.

— ЧІКАГОВСКА поліція увязнила оногды Китайця („Чайного") Лічанга, котрый задусивъ свою жену, Американку, Ліліенъ Руселъ.

Покôйна була місіонаркою, навернула Лічанга на християньство, а опôсля вôддалась за него.

— ПÔДЧАСЪ розсаджуваня скалъ коло Гогинъ, въ Юта, експлодувала въ зелѣзничôмъ вагонѣ цѣла скриня динаміту, при чôмъ погибло 15 робôтникôвъ, а въ двое стôлько было покалѣченыхъ. Працювали тамъ самй греки.

— ЦАРЬ Никола II. принявъ проектъ будовы Балтійско-чорноморского каналу, якій мае злучити Балтійскій Океанъ зъ Чорнымъ моремъ. Кошта будовы сего каналу обчислено на 80 міліонôвъ рублѣвъ.

— „НАШЙ звуки", збôрникъ творôвъ хоральныхъ, почавъ выходити заходомъ львôвского Сокола пôдъ редакцією Я. Вѣнцковского. Є се гарна збôрка старыхъ и новыхъ пѣсенъ та дуже на часѣ, позаякъ у насъ того рода музична література майже не истнуе.

До теперь появились уже два выпуски а въ мѣру розпродажи будуть выходити дальше. Чистый доходъ призначеный на тов. „Соколъ", тому надѣємось, що выдавництво се найде численный покупъ. Цѣна выпуска 40 сот. Замовляти належить: Тов. гім. „Соколъ" у Львовѣ ул. Пôдвале 7.

— СМѢЛОИ грабежи довершила передъ кôлькома днями ватага розбишакôвъ въ „Колоніелъ клюбѣ" въ Сенъ Франсіско, Кал., до котрого належать найбогатшй люде. Пôдчасъ, коли кôльканайцять богачѣвъ забавляло ся тамъ при картахъ и винѣ впало до салѣ 5 замаскованыхъ розбишакôвъ и зъ револьверами въ рукахъ зажадали выдачѣ всѣхъ грошей та дорогоцѣнностей. Розумѣе ся, що богачѣ не могли довго надумовати ся супротивъ такои просьбы... Всѣ пôднесли руки до горы а розбишаки гарно перешукали имъ кешенѣ и забрали около 10 тысячь долярѣвъ. Опôсля повязали ихъ поскладали рядкомъ, неначе снопы, погасили свѣтло, сказали чемно: „Добранôчь!" и щезли въ нôчнôй темрявѣ.

Все те дѣяло ся середъ мѣста, де ходить богато людей и патролюе численна поліція.

— ЗНАЧНЕ число вовкôвъ розплодилось сего року въ лѣсистыхъ сторонахъ Галичины. Такъ примѣромъ въ долиньскôмъ повѣтѣ заходять они ажь до сѣлъ, а въ перемискôмъ нападають навѣть на людей. Ось що доносять зъ Перемишля до галицкихъ часописей:

Коло вôйскового форту въ Уйковичахъ, окруженого лѣсами напали недавно два вовки на вояка, коли той пустивъ ся зъ форту до села за закупномъ поживы для варты. Воякъ вспѣвъ выдрапатисе на дерево и почавъ що силы кричати о помôчь. Варта почула крикъ и кôлькохъ воякôвъ побѣгло сейчасъ зъ карабінами на ратунокъ товариша. Вовки, хочь усе пильнували вояка на деревѣ, змѣркували теперь, що грозить имъ небезпека и дали драла въ гущавину.

ФАРМЫ ДАРОМЪ.

Найпевнѣйшою пôдставою будучности е фарма. Фармеръ не мусить боятися страйку, застановленя роботы, зниженя платнѣ, покалѣченя, калѣцтва, нужды въ наслѣдокъ промыслового упадку, якого власно теперь надѣють ся, фармеръ въ спокою уживае овочѣвъ своеи працѣ, е независимый, е своимъ паномъ. Хто ся хоче занимати фармерствомъ достане 160 акрôвъ найлѣпшои землѣ на котрôй ся все родить, що посѣе — зовсѣмъ даромъ. Дуже здорова краина, умѣркована зима, нема горячки, подостаткомъ доброи воды, близько желѣзницѣ, добрй торги, де все за готовй грошѣ можь продати. Хто хоче стати участникомъ того добродѣйства и собѣ та роднѣ забезпечити будучность, нехай сейчасъ пише до General Farm Land Co., Joliet, Ill.

До секретарѣвъ „Союза"!

Грошѣ за календарѣ треба посилати впростъ до редакціи „Свободы". Хто пôшле грошѣ за календарѣ до касієра „Союза" мусить намъ о тôмъ дати знати.

Всѣ календарѣ мусять бути розпроданй и грошѣ за нихъ вôдосланй найдальше до кôнця марця 1904.

Три секретарѣ, що найскорше и найбôльше календарѣвъ розпродадуть и найскорше заплять за нихъ грошѣ, достануть красну нагороду.

Редакція „Свободы", Box 353, Scranton, Pa.

АНДРІЙ НЕМОЄВСКІЙ.

ЗУБЪ ЗА ЗУБЪ.

(Зъ часовъ Христовыхъ.)

Зъ польского переклавъ Мирославъ Стечишинъ.

Найстаршимъ священикомъ помѣжь сѣмдесяти мужѣвъ, засѣдаючихъ въ Синедріонѣ, бувъ Єсей, сынъ Мелхія, старець девятьдесятилѣтній, сивенькій, зъ лицемъ румянымъ, якъ лице зôрницѣ, зъ купчастыми бровами, зъ перлистыми очима и добродушнымъ усмѣхомъ. Вôнъ мавъ дивну солодôсть характеру. Якъ рано сѣвъ на даху своего дому, надлѣтало нечислене множество голубôвъ, фуркотало довкола его головы, сѣдало ему на раменахъ, на колѣнахъ и рукахъ, дзьобаючи зъ его дрожачои долонѣ зерната. А вôнъ смѣявъ ся до сихъ крилачѣвъ, влѣзливѣйшимъ грозивъ, шуткуючи, пальцемъ, а покôрнѣйшихъ гласкавъ по перахъ и цѣлувавъ по дзюбкахъ та обдаровувавъ пестливыми словами.

Якъ вже достаточно натѣшивъ ся птаствомъ, бравъ палицю и выходивъ черезъ близьку браму мѣйску на пасовиско. Перша вôвця, котра его взрѣла, давала знакъ блеянємъ, бѣгла до него и сейчасъ рушала за нею цѣла череда, не виключаючи круторогихъ баранôвъ и бѣленькихъ ягнятъ. Старець оточеный чередою, роздѣлявъ мѣжь близшй и дальшй пушки соли, поки принесеный запасъ не вичерпавъ ся до послѣдной дрôбки. Необдарований плескавъ по вовнѣ и схиляючи ся зъ трудомъ, цѣловавъ по головѣ, пестивъ, не щадячи слôвъ добрыхъ, сердешныхъ.

Натѣшивши ся чередою, вертавъ до мѣста, а тодѣ обступали его громады дѣтей и вôдпроваджали ажь пôдъ порôгъ дому. Єсей по дорозѣ годивъ споры дѣтваковъ, оповѣдавъ имъ про працу Давидову, про яблока, що росли въ раю и про много иньшихъ рѣчей, що занимали молодѣжь, та въ часѣ оповѣданя всувавъ тому й сему до устъ дактилѣ и фіґи. А якъ попращавъ ся зъ дѣтьми, обходивъ огородъ, нѣбы молячи ся, але властиво доглядаючи рожь, що буйными галузями спинали ся по мурѣ. Розпливавъ ся надъ ихъ запахомъ и благословивъ ихъ. Дотикавъ винныхъ ягôдъ и промовлявъ до нихъ. Дививъ ся по оливкахъ и товаришувавъ зъ ними, наче бъ то були своями або ближнй.

Жѣнку втративъ передъ пятнайцяти лѣтами, а зъ ей смертею почавъ ще менше дбати про майно. Жебраки дѣльницѣ, на якôй вôнъ мешкавъ, одержували два разы на день поживлѣне, такъ що декотрй зъ нихъ навѣть потовстѣли. Сыны Єсея були вже старшого вѣку и тѣшили ся найлѣпшою славою; дѣти тихъ сынôвъ були поженені и дочекали ся потомства. Отже Єсей при гарнôмъ заходѣ днѣвъ своихъ споглядавъ въ четверте поколѣне, що було великою рѣдкостею.

Старець вôдъ многихъ лѣтъ не бравъ властиво участи въ справахъ публичныхъ, але на зборы Синедріону приходивъ завсѣгды першій, хоть сейчасъ засиплявъ и нѣчо а нѣчо не знавъ зъ того, що говорено и що постановлено. Лишь вôдъ часу до часу, коли о те попросили его въ дома, вôдзивавъ ся въ Радѣ, якъ оборонець, и въ той спосôбъ выбавивъ вôдъ каръ и публичнои доганы одного богохульника, двѣ невѣрнй жѣнцѣ, колькохъ марнотравныхъ сынôвъ, одну незамужну, що породила, богато безбожникôвъ и якогось молодого рабіна, що думавъ, будьто-бы пятои книги Торы не написавъ Мойсей. Всѣ тй, що признавали свою вину, просили Єсея о заступництво. Оборона була невзвичайно легка, бо ледви Єсей уста отворивъ, цѣлый Синедріонъ, противъ свого звычаю и поваги, однодушно и сейчасъ сповнявъ бажане румяного старця и увôльнявъ винныхъ.

Притôмъ повставалъ звычайно гамôръ и веселôсть. Члены, що сидѣли дальше и, не дочувши о що розходить ся, бѣгли до стола за поясненями, вертали ся на свои мѣсця, говорячи:

— Єсей вставляе ся!

И йшло зъ устъ до устъ;

— Єсей вставляе ся!

На те всѣ махали руками та зъ усмѣхомъ поглядали по собѣ.

Єсей бувъ взагалѣ противный всякому караню.

Найбôльшій проступникъ по засудженю, коли приходило до вымѣру кары, здобувавъ собѣ найживѣйше спôвчуте старця, що надъ нимъ плакавъ, якъ коли бы былъ его батькомъ.

Разъ въ рôкъ научавъ въ святыни, а тодѣ сходили ся самй молодшй рабіны и много зъ тыхъ, що мали стати рабіами. Робила ся велика тижба, отовували старця изъ всѣхъ сторôнъ, а вôнъ выкладавъ Письмо. Бувъ се выкладъ незвычайно характеристичный, бо добродушный старець старавъ ся надати свому лицеви выразъ незвычайно строгій и голосивъ страшнй рѣчи. Вôдъ непамятныхъ лѣтъ повторявъ оденъ и той самый выкладъ, выбраный зъ другои книги Мойсеевои. Говоривъ противъ грѣшникôвъ и проповѣдавъ, що ихъ чекае. Грозивъ имъ огнемъ пекольнымъ, заповѣдавъ пômсту Божу ажъ до десятого поколѣня и кôнчивъ звичайно тимъ, що для виновника нема прощеня й бути не може, бо за выбране око мусить вôддати ся таке саме око, а за выбитый зубъ—такій самый зубъ. И винный дасть душу за душу, руку за руку, опарене за опарене, и синôсть за синôсть.

Выложивши такй невмолимй права, поступавъ черезъ решту року цѣлкомъ противно и тимъ способомъ такъ его правила, якъ и его поступки стали ся предметомъ великои популярности. На тихъ роковыхъ выкладахъ молодй рабіны крили ся за плечѣ иншихъ и клали ся зô смѣху. Строгôсть Єсея такъ смѣшно выглядала, що нѣхто не бувъ въ силѣ заховати повагу. А заразомъ не було такого, що вôдваживъ бы ся дати ему те до пôзнаня колючимъ словомъ, чи жартомъ, чи найневиннѣйшою увагою, або дôткнути старця выказанємъ тои суперечности мѣжь словомъ а дѣломъ. Єсей хотѣвъ прямо застрашити грѣшникôвъ и вôдняти имъ всяку охоту до поповнюваня неправостей.

Ся теоретична строгôсть побôчь нечуванои вырозумѣлости въ практицѣ, скоила, що нѣхто не бравъ на серіо его правилъ, але его самого величали за его поступки. Синедріонъ знавъ про се досконало и для того якразъ зъ радостію увôльнявъ всѣхъ грѣшникôвъ, якъ скоро Єсей за ними вставивъ ся.

Старець не мѣрковавъ, що Синедріонъ глумивъ ся зъ него въ той спосôбъ. Зрештою сейчасъ по выданю уневинняючого выроку, Єсей опускавъ зôбране и спѣшивъ, о скôлько ему на те старôсть дозволяла, зъ потѣшаючою вѣсткою до каючого ся выновника.

Але зъ теоріи про неублагану строгôсть не бувъ бы дозволивъ усунути нѣ одного слова.

Коли разъ було трафило ся, що по святахъ якійсь дванайцятилѣтный хлопчина, зблуканый и опущеный родичами въ святини, вдавъ ся въ розмову зъ учеными въ Письмѣ, Єсей такій бувъ одушевленый, що взявъ его на колѣна и, гласкаючи по лици, питавъ:

— А що говорить про те Давидъ?

Хлопчина вôдповѣвъ. Вôнъ его цѣловавъ и питавъ:

— А що говорить про те Єзекіилъ?

Хлопчина навѣвъ сей уступъ. Вôнъ притискавъ его зъ одушевленемъ до серця и питавъ:

— А що говорить про те Даніилъ?

Наконець спитавъ:

— А що ты про те говоришь?

Хлопчина выголосивъ свое речене. Але Єсей положивъ руку на его уста, а другою гласкаючи его по яснôмъ волосю, говоривъ сердешно.

— Ты нѣчо не маешь про те говорити! Про те сказавъ вже Давидъ, сказавъ Єзекіилъ и Даніилъ. То цѣлкомъ выстарчае!

И черезъ многй лѣта на мôгъ забути про побутъ того хлопця въ святини.

По довгôмъ протягу часу приключило ся, що якійсь молодый рабінъ, що прибувъ зъ глубины краю, обуривъ ся на видъ численныхъ торговельникôвъ, котрй, пороставлявши въ передсѣняхъ святинѣ свои столики, торгували грôшми, товарами и птахами. Черезъ цѣлый день кипѣвъ такій гамôръ, що неможливо було слухати бесѣдникôвъ въ святини. Притôмъ повставали численнй суперечки и вôдтягане покупцѣвъ и торгъ и лихословлене. Тодѣ той молодый рабінъ, обурившись на подôбне легковажене святинѣ, вôдвязавъ шнуръ, якимъ пôдперезовавъ ся и почавъ проганяти тыхъ торговельникôвъ; поперевертавъ ихъ столики, а такъ бувъ въ той хвилѣ страшный, що всѣ передъ нимъ втѣкли; передсѣнки небавомъ очистили ся и настала тишина, властива для дому Божого.

Выпадокъ сей наробивъ вôдразу шуму у цѣлôмъ мѣстѣ. Бôльшôсть станула вôдразу по сторонѣ того, що освободивъ святиню вôдъ крику и торговиска. Рѣчь дôйшла и до ухъ Єсея. Кождый думавъ, що вôнъ похвалить поступокъ пришельця. Але стало ся щось несподѣваного. Богобоязливый старець такій бувъ обуреный на сего молодого рабіна, що трясъ руками и слова не дозволивъ сказати въ его оборонѣ. Єму толковали, що то учитель молодый, побожный, жиючій десь въ вôдокремленю, мрѣтель; коли узрѣвъ, що народъ замѣсть молити ся, творить ярмарочне збѣговище, унѣсъ ся святымъ гнѣвомъ. Говорили такожъ Єсееви, що торговельники не зважали на всякй уваги. Старець крутивъ головою трясъ руками и въ одно кричавъ:

— Але пощо бити? Пощо заразъ бити? Нѣколи не треба бити!

Тодѣ радили ему, щобы особисто вдавъ ся до святинѣ и зганивъ прибувшого зъ глубины краю рабіна. Єсей не хотѣвъ того вчинити, говорячи:

— То чоловѣкъ горячковатый и стане колись передъ судомъ. А тодѣ вже я до него промовлю.

И вернувъ ся до голубôвъ, чередъ, рожь, оливокъ и дѣтворы, що бѣгала по улицяхъ. Незабавомъ и забувъ про сю справу.

Якъ минуло два роки, прийшовъ знов зъ глубины краю якійсь молодый рабінъ и, навчаючи въ святини, попавъ въ суперечку зъ мѣсцевыми священиками и выкладачами Письма. Невдовзѣ звернувъ той рабінъ на себе загальну увагу. Оповѣдали про него много надзвычайныхъ рѣчей. Та не все доходило до ухъ Єсея, що спавъ на засѣданяхъ що-разъ довше и що разъ бôльше привязувавъ ся до голубôвъ, бо зъ причины ослабленя нôгъ не мôгъ выходити за мѣсто, щобъ вôдвѣдовати череды. Але коли справа порушила всѣ сферы и коли стали кружляти нечуванй вѣсти про богохульство молодого рабіна, почавъ и Єсей поволи прислуховати ся и то тымъ бôльше, що навѣть сины его обурювали ся на смѣлого рабіна, що найповажнѣйшихъ мужѣвъ мавъ называти облудниками, приро̂внувати ихъ до побѣленыхъ гробôвъ и ворожити имъ огонь пекольный.

Єсей усмѣхавъ ся добродушно и вôдповѣдавъ сынамъ на ихъ обурене.

— Той молодый рабінъ каже правду. Вôнъ провадить языкъ свôй простою дорогою. Бо скажѣть, дорогй сыны, чи не є облудникомъ Салатіилъ, Менасе, Еліякимъ? Чи не є подôбнй до побѣлюваныхъ гробôвъ Александеръ и Матата и Натанъ а такожь Есле? Чи не заслужила на огонь пекольный половина нашихъ богачѣвъ? Дѣти того Есле'го вбили менѣ камѣнями два голубы, а Натанъ пожичавъ на лихву и на заставъ, хоть сидить въ Синедріонѣ и ходить передъ народомъ въ сонци загального поважаня. Они всѣ и завсѣгды судять. Менѣ дуже подобае ся мова того рабіна!

Якъ бы Єсей не бувъ такъ вперто засиплявъ на засѣданяхъ, бувъ бы довѣдавъ ся далеко важнѣйшихъ рѣчей про молодого рабіна. Бо надъ его головою приготовляла ся буря а громы збирали ся въ рукахъ тыхъ, що становили Синедріонъ.

Мали намѣръ зловити его и ставити передъ судомъ. Приступили до голосованя. Треба було збудити Єсея и толкувати ему, о що розходить ся.

Коли Єсей почувъ, яке мае запасти постановлене, освѣдчивъ ся зъ цѣлою рѣшучостію противъ того.

Повстала незвычайно горяча боротьба на слова. Єсей здибавъ по разъ першій опозицію и то въ додатку таку пристрасну. Але старець призвычаеный до того, що передъ нимъ завсѣгды уступали, затявъ ся. Спôръ рôсъ и продовжавъ ся, а пристрасть посувала границѣ всякихъ взглядôвъ. Декотрй прискакували до Єсея и закидали ему, що засвѣгды що иньшого говорить, а що иньшого робить. Єсей вôдтинавъ ся на всѣ стороны, розвинувъ велику притомнôсть ума и таку вымову, що наконець вымôгъ, що остаточне рѣшене вôдложено до слѣдуючого дня.

Тымчасомъ удавъ ся до святынѣ, въ якôй молодый рабінъ якразъ промовлявъ. Сѣвъ напротивъ него и слухавъ уважно. За его плечима станули многй зъ Рады, щобы обурювати ся и робити замѣшанину.

Молодый рабінъ глядѣвъ на нихъ великими сиными очима и слова свои простувавъ прямо въ ихъ лиця. И знов закидавъ имъ облуду и лиходѣйства. Не щадивъ имъ доганы и всѣ мѣсця св. Письма звертавъ противъ нихъ.

— Хвалите ся — говоривъ — своею побожностію, якъ бы Господь на небесахъ бувъ слѣпый и не читавъ въ вашихъ серцяхъ. Побожнôсть ваша е киване головъ, але зъ серць вашихъ выповзують вужѣ и ѣдко кусають вашихъ ближныхъ. Ближнѣ мовчать, бо слабй; Господь на небѣ такожь мовчить, бо терпеливый. Але настане день суду и Богъ отворить серця вашй и вужѣ въ ихъ нутрахъ покаже на здивовзне всему свѣтови, що вѣривъ и вѣрить въ вашу справедливôсть. И почислить вамъ кожде облудне кивнене головою и кожде ѣдке вкушене ближнього, бо е справедливôсть вôдмѣнна вôдъ вашои!... Хвалите ся, що отвираете рамена на приходъ пророкôвъ, що жиючи за днѣвъ батькôвъ вашихъ не були-бъ вы взяли участи въ проливаню крови справедливыхъ. Ящѣрчій роде! Подиви ся на свои дѣла и глянь въ глубину серця свого, переповненого неправостями! Стебла шукаешь въ оцѣ ближнього и сѣмдесяти устами судишь его, але коли пророкъ узрить бальокъ въ твоимъ оцѣ и зганить тя, ты пôдбурюешь товпу и подаешь ѣй камѣнь до руки, абы того пророка спрятала зъ твоеи дороги. Якъ ты встоишь ся передъ гнѣвомъ Господа въ сей день суду, коли тебе зъ черги судити муть безъ неправдивыхъ свѣдкôвъ и брехливого присяганя, тôлько на пôдставѣ книги, якою е твое серце? Горе вамъ, облудники! Горе вамъ вы, що судите и въ святинѣ перше мѣсце занимаете! (Конець буде).

Листъ изъ старого краю.

Безправства и переслѣдуваня.

У насъ вôдносины щоразъ больше заострюють ся. Зъ одного боку крѣпшае народна и соціяльна свѣдомôсть поневоленого руського народа, а зъ другого боку гнетъ польско-шляхотського правительства, котре мае на все дозвôлъ зъ Вѣдня, росте зъ кождымъ днемъ. Куды не поступишь ся, всюди чути жалѣ и нарѣканя на переслѣдуваня и безправства, якихъ допускають ся уряды всѣхъ катеґорій на Русинахъ.

Тамъ начальникъ почты заказуе своимъ пôдвладнымъ говорити мѣжь собою або зô сторонами по руськи, бо то „polski urząd pocztowy“, хочь руська мова по закону мае въ Галичинѣ такѝ сама права, якъ и польска.— Въ иньшôмъ мѣсци учитель або учителька катуе руськѝ дѣти, абы говорилц зъ собою по польски.—Сей або той инспекторъ шкôльный повыгризавъ зъ повѣту всѣхъ учителѣвъ — Русинôвъ. — Иньшій знову обсаджуе нарочно школы зъ руською мовою выкладовою такими силами, що не знають руськои мовы, а коли въ однôмъ повѣтѣ учителька, высилана на посаду до руськои школы, звернула инспекторови увагу, що вона мае испитъ лишь до польськои школы, а по руськи добре не вмѣе,—инспекторъ вôдповѣвъ ѣй на се: „Tem lepiej; będzie pani uczuła po polsku“.—По селахъ нишпорять жандармы—не за злодѣями або розбôйниками, але за ґазетами и книжками, котрѝ людей на розумъ наводять. Що газета або брошура перейшла приписану цензуру, отже по закону вôльно еи ширити, що по закону можна мати по 2 примѣрники навѣть сконфіскованои рѣчи,—се всемогучихъ старостôвъ нѣчого не обходить. Жандармы дôстають наказъ выловлювати всяку друковану рѣчь, яка не дише панськимъ духомъ,—тай рекурсуй хиба до Бога...—Послѣдными часами, по пожарѣ театру въ Чікаґо, взяли ся старосты на таку штуку: Оглядають по повѣтахъ салѣ на зборы, а якъ яка саля въ рукахъ руського товариства, то заказують у нѣй збирати ся, бо нѣбы то грозить небезпека пожару...

Найбôльше безправствъ допускають ся власти въ гуцульськихъ горахъ, бо тамъ народъ найбôльше темный, отже и найбôльше дае собѣ ѣздити по носѣ. Цѣлу свою силу и хитрôсть звертають теперь власти въ гуцульськихъ горахъ противъ „Сѣчей“, товариствъ ґімнастично—пожарничихъ. Для примѣру наведемо вôдносины въ великôмъ гуцульськôмъ селѣ Жабю. Тамъ недавно заснувала ся „Сѣчь“, отже жандармы, абы вôдстрашити людей вôдъ того товариства, беруть ся на рôжнѝ способы. И такъ голосять, що „Сѣчь“ то не товариство, дозволене правительствомъ, лише орґанізація козакôвъ, а козакôвъ вôльно кождому бити, де лишь можна, тôлько козакъ не може нѣкого вдарити, бо зôгнивъ бы въ кріміналѣ; голосять також, що „Сѣчь“ мусить бути розвязана, а той селянинъ, що зъорганізувавъ еи въ Жабю мусить достати ся до кріміналу, а навѣть якъ бы того хто вбивъ то за те не мавъ бы нѣякои кары...

Середъ такихъ то вôдносинъ живе весь руській народъ въ Галичинѣ. И лише дивно, що мы все те такъ терпеливо зносимо, а якъ протестуемо, то лишь на паперѣ. Тажь есть насъ тутъ коло 3½ міліонôвъ людей, число, здаеть ся не мале... Часъ бы вже намъ затиснути кулаки, закусити зубы тай зачати боронити ся не паперовымъ оружіемъ на пôдставѣ австрійськихъ параґрафôвъ, але таки нашою власною силою! Часъ бы, але до того якось нѣхто не бере ся...

Новѝ выборы до сойму

на мѣсце тыхъ 10 руськихъ послôвъ, котрѝ зробили сецесію, мають вôдбути ся десь зъ весною с. р. Зарядъ руськои національно-демократичнои партіи затвердивъ уже кандидатуры всѣхъ бувшихъ послôвъ и якъ тамъ есть, такъ есть, а все таки, хто займатиметь ся выборами, повиненъ кандидатуры тыхъ людей попирати, и здаеть ся, що все, що чесне въ руськôмъ народѣ, таки ихъ попирати-ме. Риють пôдъ бувшими руськими послами лише зъ одного боку москвофілы, котрѝ радѝ бы бодай въ Бродахъ при помочи Полякôвъ повалити Варвѣнського, а зыскати мандатъ для котрогось зô своихъ, а зъ другои стороны самѝ Поляки черезъ газетку „Руский Селянин“, яку вони выдають за свои грошѣ для баламученя руськихъ селянъ, а опôсля передруковують дещо зъ неи на доказъ, що „ось-то не всѣ руськѝ газеты однаково думають, а е й такѝ, що тримають зъ нами. Зъ ласки польськои шляхты хоче за всяку цѣну вôдобрати о. Богачевському мандатъ шкôльный инспекторъ зъ Долины, о. Навроцькій, который, хочь Русинъ, помагае Полякамъ въ бэротьбѣ противъ свого власного народа.

Посмертна згадка.

Дня 8. с. м. умеръ у Львовѣ управитель Ставропигійськои друкарнѣ, Йосифъ Данилюкъ. Небôщикъ, хочь Русинъ, бравъ участь въ польськôмъ повстаню въ 1863 р.; потôмъ, познакомивши ся зъ наукою соціялизму, належавъ до першихъ орґанізаторôвъ соціялістичного робôтничого руху у Львовѣ и выдававъ по польски робôтничу ґазету „Praca“. Въ 90-ыхъ рокахъ минувшого вѣку, коли провôдники польськои соціяльнои демократіи начали ставати що разъ меньше революційными, а за те що разъ бôльшими польськими патріотами,—небôщикъ, котрый тодѣ хиливъ ся бôльше до анархізму, уступивъ ся зовсѣмъ зъ публичного житя, а на старôсть такимъ ставъ байдужнымъ до всего, що яко управитель москвофільськои друкарнѣ належавъ навѣть до москвофільськихъ товариствъ. Та теперь годѣ судити його; лучше пригадати те, що въ найкраснѝ роки свого житя вôнъ одинъ зъ першихъ ширивъ мѣжь робучимъ народомъ революційнѝ идеи вызволеня робучихъ масъ зъ неволѣ. Сеи його роботы не повинно ся йому забути, а за неи треба забути все иньше, що кидае тѣнь на него, тымъ бôльше, що се бувъ лишь робôтникъ, се на нашихъ очахъ ломлять ся навѣть о много бôльше просвѣченѝ люде...

9 лютого 1904. М. Л

ДОПИСИ.

Зъ Lethbridge, Alta., Кан.

Новозаснована Руска Читальня „Поступ“.

Понеже и тутъ на Lethbridge, въ полудневой Альбертѣ, перебувае богато нашихъ рускихъ робôтникôвъ при занятю въ копальни угля (майнѣ), тожь мы задумали засновати руску читальню где бы мôгъ нашь народъ хоть троха просвѣтити ся а при тôмъ пôзнати що вôнъ есть и хто вôнъ? Комітетъ скликавъ першій мітинґъ на день 17 сѣчня с. р. до помешканя п. Йосифа Бубняка. Мітинґъ отворивъ тов. Томашевскій и представивъ на голову мітинґу тов. Дм. Солянича, на заступника тогожь тов. Йосифа Бубняка. Тов. Соляничь забравъ голосъ и довго промовлявъ о справахъ робôтничихъ а то: якъ робôтники тяжко працюючѝ для капиталу и дуже пониженѝ и темнѝ, що навить не знають въ якій то дикій способъ обходять ся зъ ними ихъ працьодавцѣ выкористовуючи зъ нихъ остатнѝ силы, а то всьо для себе. Говоривъ такожь якъ то всѣ (люде) робôтники по правилахъ соціялізму повиннѝ бути почитанѝ яко перша кляса а не послѣдна, бо она одна утримуе всьой тягаръ на своихъ рукахъ, и говоривъ, що люде мусять бути всѣ зъорґанізованѝ пôдъ соціялістичный прапоръ, сли хотять выбороти собѣ лѣпшу долю и т. д.

Выдѣлъ не бувъ выбраный того самого дня а то зъ причины, що нестало навить часу до обговорюваня справъ. Мітинґъ зôставъ вôдкликаный на день 31 сѣчня, на котрôмъ явило ся богато Русинôвъ. Тов. Соляничь повгоривъ свойовъ промововъ то само, що згадано высше и гдещо додавъ и заявивъ, що намъ рускимъ робôтникамъ треба конечно заложити читальню, где бы мôгъ нашь народъ научити ся, якъ орґанізовати ся и якимъ способомъ домагати ся того, що ему есть призначене а въ тайнѣ затримане.

До выдѣлу выбрано Д. Солянича на голову, Т. Томашевского на секретара, Йосифа Бубняка на бібліотекара Симеона Свѣдра.

На першôмъ засѣданю выдѣлу ухвалено запренумеровати часописи, якѝ слѣдують, зъ рускихъ: „Канадийский Фармер“, „Свобода“, „Воля“, „Діло“, „Хлопска Правда“, „Зоря“ и „Літературно Науковий Вістник“. Зъ польскихъ: „Naprzód“, „Krytyka“, „Robotnik“ и „Kuryer Polski“. Книжки ухвалено спровадити поучаючѝ зъ книгарнѣ им. Шевченка зô Львова, котрыхъ выбрано зъ катальоґу на $10. и вôдослано до краю.

За Выдѣлъ Руской Читальнѣ им. „Поступъ“
Дмитро Соляничь, голова,
Т. Томашевскій, секретарь.

Зъ Pittsburg, Pa.

Дня 6 м. м. вѣнчали ся въ нашôй церквѣ В. Блажовскій и Юлія Ручка Кульчицка. Понеже пара молода собѣ гожа, тожь и весѣле было гоже и красне а гостѣ весело забавляли ся и тѣшили ся разомъ зъ молодыми. Середъ забавы забравъ голосъ п. Теодоръ Ґутъ Кульчицкій (касіеръ рускои парохів) и завôзвавъ зôбраныхъ, щобы при тôй веселôй забавѣ не забували и на руску Бурсу въ Новôмъ Санчи, котра находить ся межи такъ численными ворогами, а однакъ не упадае, а противно хорошо розвивае ся и дасть Богъ, що зъ вôдтамъ выйдуть лишь руско украиньскѝ патріоты.

По тôй промовѣ зголосились зъ своими щедрыми датками слѣдуючѝ:

Теодоръ Волчко	50
Илько Дашинець	50
Андрѣй Баранецкій	25
Иванъ Магуникъ	25
Василь Блажовскій	25
Иванъ Ручка	50
Антоній Боґуцкій	10
Илько Дашиничь	50
Александра Дашиничь	25
Юлія Ґутъ Кульчицка	25
Михайло Баранецкій	25
Михайло Ґузнєвскій	10
Якимъ Цмайло	50
Симеонъ Волчко	10
Иванъ Бандровскій	25
Михайло Смитанка	10
Теодоръ Волчко	10
Петро Ортиньскій	10
Петро Паславскій	10
Петро Дашиничь	25
Юрко Ручка	10
Иванъ Баранецкій	10
Анна Ручка	10
Людвикъ Журавецкій	25
Иванъ Паславскій	10
Йосифа Паславска	5
Марія Дашенець	10
Адамъ Добруцкій	10
Иванъ Бадроскій	10
Анєля Бадроска	10
Юлія Волчко	10
Домініка Волошанка	5
Кароліна Бандроска	10
Симеонъ Волчко	5
Лучко Ананєвичь	10
Александеръ Хапко	25
Иванъ Диминцкій	25
Иґнацъ Бандровскій	10
Теодоръ Ґутъ Кульчицкій	25

Кромѣ сего назбирали ся ще дрôбнѝ датки всего разомъ на суму $8.75*). За тѝ щедрѝ датки заслугують жертвователѣ на похвалу не менче якъ и пп. Теод. Ґутъ Кульчицкій и Теодоръ Волчко, за котрыхъ починомъ зôбрано тѝ жертвы.

И Костюкъ

*) Грошѣ передано о. Струтиньскому зъ Олифанту, Па.

Зъ Derby, Conn.

Въ нашôй околици иде робота досить слабо, людей безъ роботы есть богато. Зъ початкомъ мясниць зробивъ ся веселый рухъ, повно весѣль, балѣвъ и иншихъ веселыхъ забавъ. Бувъ и я на декотрыхъ забавахъ, на котрыхъ старавемъ ся зôбрати дещо на „Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ“ и Богу дяковати не була моя праця безуспѣшна.

Въ мѣсяцю Януару зôбравъ я на Народный Фондъ $32.75. Мѣжь тими мушу зазначити бôльшѝ датки, якъ пр., Браство св. П. и П. въ Ansonia, Conn. жертвувало $10. и ухвалило дати оденъ процентъ що мѣсяця зъ зôбраныхъ грошей, Филипъ Бодонь жертвувавъ такожь $10, за що ему сердечно дякую. Заразомъ дякую п. Филипови Ярошь, що поперъ тую справу на хрестинахъ у О. Ярошa, де зôбрано $6.75 и взагалѣ дякую всѣмъ жертводателямъ, що були охочѝ дати свôй грôшь на народне дѣло.

Дорогѝ Братя и сестры, складайте жертвы на Народный Фондъ мѣсячно бодай по пару центôвъ. Купуйте народнѝ марки и уживайте ихъ при кождôмъ купнѣ, а такожь прилѣпляйте ихъ на листы. Про центъ або два нѣхто не схудобнѣе. Особливо бизнесісты повиннѝ на то добре уважати; на кождый билъ, якій платите, повинністе прибивати марки а знаю добре, що кождый дасть вамъ що найменше 5 центôвъ за кождый билъ.

Дорогѝ Братя, збирайте жертвы при кождôй нагодѣ, якъ на весѣляхъ, хрестинахъ, и иншихъ забавахъ; не перепустѣть анѣ одної хвилѣ, щобъ перейшла дармо, а если всѣ возьмемось до роботы жваво и енерґічно, то Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ стане высоко и возьме въ опѣку неодну народну руску справу.

Алексій Горбаль.

Зъ McKeesport, Pa.

Робота иде у насъ. добре. Фабрики роблять день и нôчь. Платня $1.40 на десять годинъ. Русинôвъ галицкихъ тутъ не много, бо нашѝ Русины не люблять бути тамъ де добре а лишь, тамъ де планно, тамъ де по два дни робить. Тутъ есть много Словакôвъ и Мадярôвъ. Нашѝ Русины мають добрѝ платнѣ.

М. Ґрацонь.

Зъ Yonkers, N. Y.

Прикладъ для другихъ.

13. Лютого вôдбуло ся въ Yonkers, N. Y. весѣле въ П. А. Волювача. — При закôнченю весѣля, коли вже було досить мало гостей. панъ Игнатій Щелецкій промовивъ до гостей горячими словами и заохотивъ зôбраныхъ до жертвъ на Народный Фондъ. — Помимо того, що число гостей було досить мале, зôбрано $2.01, котру то суму вôдôслано до гол. сек. Фонду О. Н. Пôдгорецкого. П. И. Щелецкій заслугуе на похвалу, що памятае на Нар. Фондъ и будучнôсть Американьскои Руси. Дай Боже, щобъ всѣ нашѝ Русины прозрѣли и збирали такѝ жертвы. Тогды Американьска Русь малабъ ся лѣпше якъ днесь.

Гôсть.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-2 1 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнй грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, ще напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокй числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

На вѣчу въ Олифантѣ

запали такй ухвалы въ справѣ просвѣтнôй по рефератѣ о. Тимкевича:

1) Поборювати анальфабетизмъ черезъ вечѣрнй школы и читальнѣ.

2) Удѣляти надгороду тимъ учителямъ и взагалѣ кождому, хто научить читати 10 неписьменныхъ людей.

3) Основати бурсу для дѣтей рускихъ, щобы могли учитись въ высшихъ школахъ и то въ Ню Йорку вже зъ початкомъ слѣдуючого шкôльного року въ Септембрѣ.

4) Доки не отворить ся бурса для дѣвчатъ то удѣляти тимчасомъ бѣднымъ а здôбнымъ рускимъ дѣвчатамъ стипендіи для науки въ высшихъ школахъ.

5) Потверджено ухвалы вѣча въ Йонкерсъ що до посиланя дѣтей до публичныхъ школъ.

6) Перестерѣгати нашихъ людей, щобы передъ часомъ не вôдбирали своихъ дѣтей зъ школы, але щобы оттй кôнчили курсы приписанй законами стейтовыми.

О. Велигорскій, предсѣдатель вѣча; А. Курила, Д. Капітула заступники; Ю. Пôдсадочный, Гр. Журавъ, секретарѣ вѣча.

Рефератъ Орґанізацiйный

выголошеный о. Н. Струтиньскимъ на вѣчу въ Olyphant, Pa.

Усѣмъ на свѣтѣ кермуе політика.

Длятого то сердечно треба смѣяти ся надъ такими людьми, що у своѣй слѣпотѣ говорять: намъ політики не треба, а вже цѣлковитою глупотою есть се, коли хто у часописи пише довгй статѣ на тему: „не мѣшай ся Русине до політики“. Читавъ я однакъ такй мудрости не лише въ старôмъ краю, але и тутъ, въ Америцѣ. Найдете цѣлу копицю такихъ соломоновыхъ вырѣчень, отъ хотьбы и въ нюйорской „казетѣ“. Рôжнй людцѣ дуже часто накидають ся на „попикôвъ радикаловъ“ — за що? За се, що тй політикують! Чи пригадуете собѣ, якъ то часто они звертають ся до васъ и накликують: Братя робôтники! Намъ політики не треба. Політику завели мѣжъ нами радикальнй попики и т. д. и т. д.

Ахъ! якъ се страшно по дурному написано. Сѣ люде, що зважуть ся таке писати, то або самй не мають мозґу, або гадають, що ихъ читателѣ таки вже цѣлкомъ слѣпй. Бо говорити, абы хтось не політикувавъ, то значить сказати комусь абы не ѣвъ, не пивъ, не вôддихавъ. Нема чоловѣка на свѣтѣ, котрыйбы не політикувавъ. Не політикують хиба дѣти — ну и худоба, хотяй и про нихъ не можна сказати, абы цѣлкомъ обходились безъ неи. И дѣти мають свою дитячу політику, и звѣрѣ ведуть звѣрячу.

Щожь то есть тая політика, чи якъ тамъ она зве ся?

Політика е слово грецке, походить вôдъ слова політесъ, котре значить горожанинъ, citizen, а означае тôлько, що наука або робота горожаньска. Инакшими словами політика (людска) займае цѣле жите такъ поодинокихъ людей якъ и цѣлои людскои суспôльности. Політика интересуе ся усѣмъ, що чоловѣкъ робить, думае, що вôнъ з'ѣсть; въ що убере ся, де и якъ мешкае, чимъ вôддыхае — цѣлымъ житемъ чоловѣка, его тѣломъ а и душею. Розумѣе ся політика може бути добра и лиха. Добра політика старае ся, абы усѣмъ людямъ було добре, абы усѣ були щасливй — здоровй, одѣтй, просвѣченй, она каже, що кождый чоловѣкъ мае однаке право жити на свѣтѣ, она дае волю и рôвнôсть, она хоче, щобы всѣ люде були братьми — одною великою людскою родиною. Лиха політика старае ся усьо се добре выдерти людямъ, та она то вытворила мѣжъ людьми такій роздѣлъ, що однй мають усього ажъ занадто, а друга далеко бôльша часть жие у голодѣ та нуждѣ.

Вôдъ чогожь то залежить тота політика?! Она залежить вôдъ проґрамы. Проґрама — се знова чуже слово — и то знова грецке, бо греки були розумнй люде, котрй вже давно знали богато дечого-такого, чого мы доперва потребуемо учити ся.

И щожь се слово проґрама значить? Проґрафо значить — пишу напередъ. Проґрама одже тôлько — що написане напередъ або инакшими словами значить то, що я собѣ напередъ зазначивъ зробити, выконати. Н. пр. проґрама нынѣшного вѣча була така, напередъ оголошена въ „Свободѣ“: о 8½ богослужене — о 10-ôй початокъ вѣча, вôдтакъ такій а такій рефератъ. Одже мы вже напередъ означили що мы на вѣчу маемо робити. — Кождого дня мы напередъ укладаемо собѣ проґраму, хочь и не друкуемо еи анѣ не списуемо на папери. Мы укладаемо собѣ въ головѣ, що отъ пôду до фабрики чи до майнôвъ, выйду зъ роботы, вступлю на почту, вôдтакъ положу ся спати и т. п. и т. п. Кромѣ тои що-денной проґрамы, кождый зъ насъ мае якусь проґраму на цѣле жите. Богато каже собѣ: Мушу стати богачемъ, мушу призбирати маетокъ для себе и своихъ дѣтей. А щобы до того дôйти, оденъ закладае сальонъ, другій ґросерню або бучерню, третый знова асекуруе ся на вôдповѣдну суму.

Иншй люде мають иншу цѣль въ житю, иншу проґраму: они хотять не маетку, а славы. Однй доходять до неи черезъ ученôсть, другй черезъ спрытъ або добрый языкъ.

Рôжнй люде мають рôжнй цѣли въ житю, та розумѣе ся, не всѣ доходять до своеи меты. Не кождый чоловѣкъ стане богачемъ, хоть и якъ радбы бути, не кождый жадный славы, буде славнымъ, не кождый кардиналъ зôстане папою, хоть и кождый хотѣвъ бы бути!

И кôтъ, якъ побачить сало, всегда мае проґраму скоштувати его, та не всегда удае ся.

Вôдъ чогожь то залежить удача проґрамы? Въ якій способъ можна дôйти до своеи цѣли?

Се залежить вôдъ 3 рѣчий:

1) Цѣль, до якои хочемо дôйти, мусить бути можлива, для насъ доступна. (Н. пр. робôтникъ може собѣ назначити цѣль, що купить собѣ гавзъ за тôлько а тôлько рокôвъ, бо се можливо, що зложить собѣ парусотъ долярôвъ. Але н. прим. не можу плянувати собѣ, що збудую драбину таку высоку, що по нѣй вылѣзу на мѣсяць.)

2) Мы мусимо не лише хотѣти чогось, але и робити такъ, абы до того дôйти. (Я лежу пôдъ грушковъ — грушокъ повно на нѣй. Але не досить того, що менѣ забагло ся грушокъ. Я ихъ не буду ѣвъ поти, поки грушковъ не потрясу або на грушку не вылѣзу та не нарву. Якъ буду лежати — сама грушка не впаде до рота — хибабъ велике щасте або вѣтеръ бувъ.)

3) Безперечно до всього треба щастя. Якъ тй 3 рѣчи зберуть ся до купы, добра цѣль, добра робота и добре щасте оттодѣ и проґрама удасть ся.

Єсли я розумѣю ся на бизнесѣ, пильную бизнесу а щасте дасть менѣ богато и добрыхъ костумерôвъ — то и буду богачемъ.

Єсли робота буде добре ити, а я буду здоровъ и буду працювавъ — зложу грошѣ и куплю гавзъ.

Єсли нынѣ уложимо добру проґраму для американьскои Руси, если пôсля неи усѣ будемо енерґічно працювати — то й дôйдемо до цѣли, що придбаемо и славу и богацтво въ новôй вôтчинѣ!

И ще оденъ прикладъ, щобы вже було цѣлкомъ ясно кождому, що означають тй два слова проґрама и політика.

Зобачивъ циганъ солонину у ґосподаря на стриху. Вôнъ мае проґраму, щобы еи зъѣсти. А політика его така: въ ночи продеръ стрѣху, влѣзъ на стрихъ, здôймявъ солонину тай утѣкъ.

Хотѣвъ вкрасти — проґрама. Укравъ — політика.

Неразъ знову бувае, що проґрама е все та сама, а політика змѣняе ся. Н. пр. Поляки зъ давенъ давна хотять знищити Русь.

А політика ихъ така: Завели панщину;

вôдтакъ — запродали рускй церкви жидамъ;

вôдтакъ — роспоили горѣвкою народъ;

вôдтакъ — украли рускимъ громадамъ лѣсы и пасовиска;

вôдтакъ — шахрували и шахрують при выборахъ;

вôдтакъ — вôддають руску землю Мазурамъ;

вôдтакъ — оглуплюють рускй дѣти польщиною;

вôдтакъ — замыкають невинныхъ Русинôвъ по арештахъ, а декотрыхъ мордують и все вымышляють новй кривды, щобъ стерти и слѣдъ за Русинами. Лише то всьо то на нѣчо имъ не придасть ся, бо се такъ, якъ драбина до мѣсяця. Ихъ проґрама, щобъ знищити Русь то ще и такъ, якъ бы дурный хотѣвъ выпити цѣлый океанъ.

(Дальше буде).

Повѣчевый вечерокъ.

По закôнченю всенародного вѣча въ Олифантѣ. Па., вôдбувъ ся вечерокъ и комерсъ, о якихъ можна сказати безъ пересады, що були вѣнцемъ сего великого торжества. Въ програму вечерка входили спѣвы, бесѣда о Ст. Макара, театральне представлене двохъ страйковыхъ образцѣвъ и декламація.

— Перша точка програми — „Задзвенѣмо разомъ братя“, репродукція олифантского хору пôдъ проводомъ п. Мих. Паздрія, було дуже старанно выкона, за що нагороджено спѣвакôвъ численными и довготреваючими оплесками.

Бесѣда о. Ст. Макара, (яко друга точка програмы) выголошена зъ нагоды свята уродинъ Юрія Вашингтона, яке припадало того дня, такожь загально подобалась. Бесѣдникъ зъ вервою вказувавъ на прикметы сего великого батька нашои републики, порôвнувавъ его зъ Тарасомъ Шевченкомъ и взывавъ ступати въ ихъ слѣды на поли вытревалости, поступу, борбы, працѣ и любови рôдного краю. Лише смѣло, лишь разомъ—кликавъ бесѣдникъ—орґанізуймось и берѣмъ ся до дѣла, бо мы вольнй люде на вôльнôй земли Вашинґтона. Ту не пора дрѣмати!

Теперь прійшло зъ черги **театральне представлене.** Складало ся оно зъ двохъ образцѣвъ — одно-актового „Въ гôрничôй дубровѣ“ и три-актового „Страйкъ“, котрй одначе лучили ся въ одну цѣлôсть, такъ, що на сценѣ другій образецъ бувъ наче продовженемъ и доповненемъ першого.

Представлено у нихъ жите-буте робучого народа въ Росіи и Австріи, его змагане до полѣпшеня своеи долѣ и борбу зъ розличными ворогами та своею темнотою. А ту и тамъ народъ темный, ту и тамъ поневоленый.

Въ 3-актовôй комедіи „Страйкъ,“ пера о. Ник. Струтиньского, такъ и пересувають ся передъ нашими очима страшнй картины нужды галицкихъ селянъ. Авторъ взявъ собѣ за задачу змалювати незавидну долю руськихъ селянъ у схôднôй Галичинѣ передъ великимъ хлѣборобскимъ страйкомъ въ 1902 р. и знаменито вывязавъ ся изъ своеи задачѣ. Все выйшло якъ слѣдъ, безъ найменшого замѣту. Ось коротенькій змѣстъ комедіи:

Въ селѣ Н. хлопы дуже бѣднй, але починають вже будити ся зъ просоня. Бѣда лишь въ тôмъ, що стрѣчають ся зъ многими перепонами. Терроризуе ихъ урядъ, внетуть польськй верховоды, вызыскуе панъ-дѣдичъ и жидъ-корчмарь, забивають баки пôпъ-кацапъ и дякъ-хрунь. Вже здавало ся иногдѣ, що не буде кôнця ихъ горю. Въ тôмъ появляе ся одного дня въ селѣ руській академикъ-аґітаторъ и дораджуе, щобы при помочи страйку выбороли собѣ красшу долю. Селяне сходять ся тодѣ на раду до читальнѣ и дѣйсно розпочинають страйкъ. Терроръ старосты жандармôвъ, интриґи дѣдича, економа, попа кацапа, дяка хруня и прочихъ темныхъ силъ не можуть зломити страйку. Селяне держать ся добре и выграють страйкъ. Теперь все змѣняе ся въ ихъ хосенъ: дѣдичь продае село, дякъ-хрунь пристае до нихъ и вырѣкае ся хрунѣвства, жидъ втѣкае зъ села, а пôпъ-кацапъ такожь сѣдае макомъ. Селяне святкують побѣду.

Численно зôбрана публика слѣдила пильно хôдъ подѣй на сценѣ и була вповнѣ вдоволена такъ самою штукою, якъ и грою артистôвъ. Грали пп. А. Савка, Мих. Паздрій, Т. Лабовскій, Д. Хоминъ, Ив. Свала, Йос. Живанъ, Пет. Мацѣйовскій, К. Рѣствей, Я. Грабарь, Г. Поглѣдъ, И. Предзимирскій, Л. Гавранъ та Марія Цѣцюра и Марія Мотыль. Зъ помѣжъ нихъ вызначились: п. Мих. Паздрій въ роли пяницѣ, п. Теод. Лабовскій въ роли жида, К. Рѣствей въ роли жандарма, Я. Грабарь въ роли економа. Публика прямо одушевляла ся ними и била ентузіястичнй брава. — Помѣжъ актами и при кôнци вечерка спѣвавъ хоръ пѣснѣ: „Ой чого ты почорнѣло“, „Ой три шляхи широкіи“, „Козаченьку куды йдешь“ и „Якій то вѣтеръ“. Спѣвы були такъ гарнй, що публика велѣла спѣвати собѣ деякй по кôлька разôвъ.

Послѣдна точка вечерка, декламація „До Основяненка“ була також добре вôддеклямована черезъ п. Юрія Хиляка, почôмъ розпочавъ ся

Комерсъ.

Устроило его жѣноче братство св. Варвары. Членкинѣ братства не жалѣли гроша нѣ працѣ и урядили такъ знамениту гостину, що американьска Русь не бачила еще подôбнои. Було що ѣсти, пити и кому припросити.

Въ забавѣ взяли участь всѣ делеґаты вѣча и сторонськй гостѣ, забавляючись охочо при спѣвахъ и тоастахъ до пôзнои ночи.

Душею комерсу була панѣ Е. Струтиньска, предсѣдателька братства.

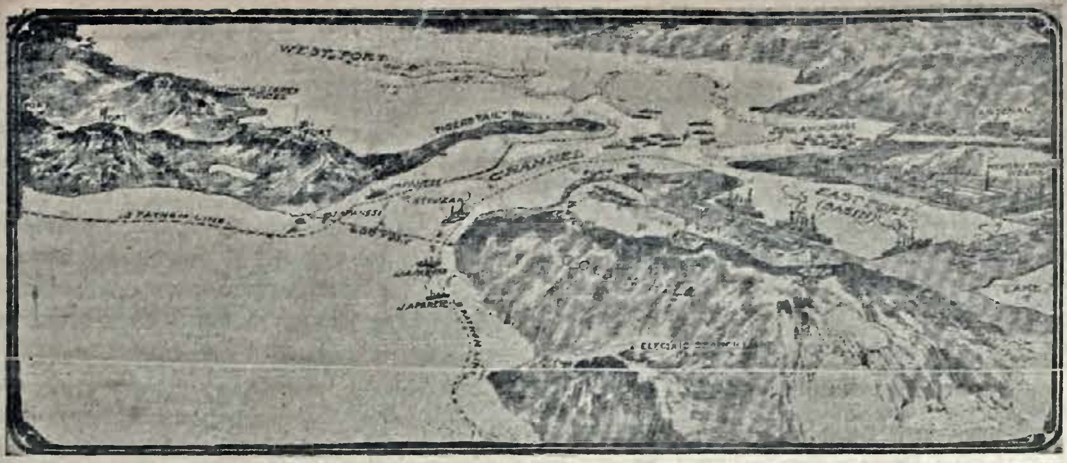
Чалый.

Що чувати въ свѣтѣ.

Вôйна на далекôмъ Сходѣ.

Не маючи спромоги знищити всеи російскои фльоты въ Портъ Артурѣ, котра стоить пôдъ охороною побережныхъ фортôвъ и не хоче рушити ся зъ вôдти, Японцѣ впали на гадку замкнути еѣ въ заливѣ и такъ здѣлати нешкôдливою для себе. Въ тôй цѣли ужили они такого пôдступу:

Адміралъ Тоґо зарядивъ дня 23. лютого новый атакъ на Портъ Артуръ и російску фльоту тай пôдъ тою покришкою пôславъ кôлька старыхъ пароходôвъ, наповненыхъ камѣнемъ и велѣвъ ихъ затопити въ тôмъ мѣсци, де вхôдъ до порту найбôльше звужае ся. Такимъ робомъ мала бути російска фльота закуркована, бо заваленый каналъ дуже тяжко очистити. Росіяне не догадували ся пôдступу и коли увидѣли ворожй кораблѣ коло самого порту, такъ почали до нихъ стрѣляти зъ усѣхъ сторôнъ, що ажъ море кипѣло. Кулѣ зъ кораблѣвъ та побережныхъ батерій лѣтали мовь грушки и такъ подѣравили я-

Сей образецъ представляє Портъ Артуръ зъ его фортами, арсеналомъ, російскими кораблями и т. п. На образку видно также ушкодженый въ першой ще битвѣ російскій корабель Ретвізанъ и мѣсця, въ котрыхъ затонули 4 япаньскй кораблѣ, якими Япанцѣ хотѣли загатити каналъ ведучій до порту.

.паньскй пароходы, що тй дѣйсно потонули.

Одна частина залоги потопленыхъ пароходôвъ схоронилась на торпедову фльоту японьску, котра имъ товаришила, а друга втопила ся. Япанцѣ втратили також при тôмъ оденъ торпедовый корабель.

Опôсля показало ся, що намѣръ Японцѣвъ, закоркувати російску фльоту, не вдавъ ся. Затоплені кораблѣ не загатили каналу зъ тои причины, що потонули при берегахъ тай то въ тôмъ мѣсци, де каналъ значно розширяє ся. Російскй кораблѣ можуть свобôдно въѣздити и выѣздити зъ порту.

Дня 25 лютого японьска фльота поновила свôй атакъ на Портъ Артуръ, але опять була вôдперта по кôлькагодинной борбѣ. По сторонѣ російской не було при тôмъ нѣякихъ втратъ, а втраты Японцѣвъ не звѣсні, бо они все держать въ тайнѣ. Выявило ся пр. що въ морской битвѣ коло Чемульпо, де були знищені російскй кораблѣ „Варягъ" и „Коріецъ" втратили Японьцѣ оденъ кружлякъ и оденъ торпедовый корабель, але й доси не хочуть признати ся до сего. Атаки япаньскои фльоты на Портъ Артуръ повторяли ся по кôлька разôвъ также дня 26 и 27 лютого. Вôйсковй знатоки твердять, що тй напады Японцѣвъ є лише маневромъ, якимъ хочуть вôдвернути увагу ворога и замаскувати рухи своихъ вôйскъ на прочихъ точкахъ. Надѣя здобути крѣпость вôдъ стороны моря мабуть полишила ихъ, тому намагають ся они высадити вôйско десь въ охрестности Портъ Артура и взяти его вôдъ стороны сушѣ. Ту одначе стрѣчають ся зъ російскимъ вôйскомъ, котре обсадило цѣле побереже и вôдпирае кождый ихъ нападъ. Вѣсти про высадженє сильного транспорту японьского вôйска на пôвнôчь вôдъ Портъ Артура являють ся неправдивыми. За те высадили Японцѣ сильный вôддѣлъ вôйска въ заливѣ Посіетъ, чимъ загрозили Росіи въ пôвнôчной Манджуріи. Заливъ Посіетъ вôддаленый вôдъ Владивостока не цѣлыхъ 90 миль, отже не дуже далека дорога абы Японцѣ не змогли еѣ перейти и заатакувати Владивостокъ вôдъ стороны сушѣ. А годить ся замѣтити, що Владивостокъ є въ Азіи о много важнѣйшою точкою опору для Росіянъ вôдъ Портъ Артура. Наколи бъ они втратили еѣ, такъ тратять цѣле побереже надъ Японьскимъ моремъ. Владивостокъ, се столиця російскихъ посѣлостей на далекôмъ Сходѣ.

Мѣжъ Гарбіномъ и Владивостокомъ знищено при помочи динаміту 70 миль зелѣзничого шляху сиберійскои зелѣзницѣ. Російскй власти обвинувачують въ тôмъ дѣлѣ япаньскихъ шпѣгунôвъ, котрй перебирають ся за хиньскихъ робôтникôвъ, абы лише мати нагоду зблизити ся до зелѣзничого насыпу и высадити его у воздухъ. Трехъ такихъ шпѣгунôвъ зловили недавно козаки, а якъ опôсля показало ся, були они японьскими офіцирами, перебраными за робôтникôвъ. Ихъ поставлено передъ военный судъ и повѣшено.— По тôй причинѣ выдано приказъ, що нѣякій Китаець не смѣе наближити ся до зелѣзничого насыпу. Патролюючй козаки застрѣлили вже кôлькадесять людей, котрй переступили приказъ.

НАЙНОВѢЙШЙ ВѢСТИ зъ поля вôйны такй: Кореаньскій цѣсарь заключивъ союзъ зъ Японією и выдавъ приказъ, абы его армія злучила ся зъ японьскою.— Є се нова грижа для Росіи, бо мае противъ себе нового ворога.

Кореаньска армія складае ся зъ 17 тысячь постôйного вôйска, зъорґанізованого и вышколеного на взôръ европейскихъ армій. Першими еи учителями були російскй офіциры и пôдофіциры. Кромѣ тои арміи мае кореаньскій цѣсарь 1000 жовнѣрôвъ прибôчнои сторожѣ и 2000 жандармôвъ добре вытресованыхъ и уоруженыхъ. Не богато вправдѣ, але коли розважимо, що се вôйско є у своѣй земли и пôдъ приказами японьскихъ ґенералôвъ, такъ прійдемо до заключеня, що Японія буде мати зъ него чималу помôчь. — Сполучена кореаньско-японьска армія вже вырушила противъ російскои надъ рѣку Ялу, въ пôвнôчной Кореи. Звôдси донесено дня 29 лютого, що розпочала ся тамъ велика сухопутна битва мѣжь обома ворожими арміями. Подробиць бракъ. Звѣсно лише, що козаки атакували японьску залогу коло Пінджонъ, але були вôдпертй. Доносять также зъ Тіенсіну, що російской арміи грозить голодъ и нужда, бо трансиберійскою зелѣзницею годѣ довезти поживы и муніціи для 350 тысячь жовнѣрѣвъ. Поѣзды сеи зелѣзницѣ курсують неправильно и пиняво, а на добавокъ лучають ся частй катастрофы, якй здержують цѣлый рухъ. Ось и 27 м. м. розбивъ ся коло Байкалского озера оденъ поѣздъ, при чôмъ погибло богато людей, а комунікація була перервана черезъ кôльканайцять годинъ.

Замѣтно, що американьскй міліонеры пôдпомагають Росію своими капіталами. Сими днями позычило російске правительство 100 міліонôвъ долярôвъ на кошта веденя вôйны, въ чôмъ є бôльша половина капіталôвъ американьского капіталіста Вандербілта.

До часописей телеґрафують зъ Токіо: Велика битва надъ рѣкою Ялю вже дѣйсно розпочала ся. Зъ обохъ сторôнъ погибло доси тысячѣ людей. Японьска фльота бомбарує Владивостокъ.

Кореаньскй жовнѣры при першôй битвѣ зôстали побитй черезъ Москалѣвъ и розбѣглись скоро въ непорядку.

НАЙ говорить, що хто хоче, але въ Америцѣ находять ся еще чесні люде. Доляръ и „бизнесъ" еще не всѣхъ обезсебили. Ось пр.: Конґресменъ Шафротъ, выбраный до низшои палаты конґресу зъ першого дистрикту въ Колорейдо, заявивъ на оногдѣшнôй сесіи, що добровôльно складае свôй мандатъ. Дôйшла до мене чутка — говоривъ п. Шафротъ — що пôдчасъ мого выбору дѣяли ся выборчй надужитя и циганьство. Именно пофальшовано голосованє въ кôлькохъ мѣсцяхъ и дочислено менѣ богато голосôвъ, щобы лишь мене выбрати. Сталс ся се вправдѣ безъ моеи участи и мого вѣдома, та мимо того не хочу засѣдати въ конґресѣ и мати неправый выбôръ на совѣсти. Сей крокъ и заява чесного чоловѣка здѣлали на членахъ палаты величезне враженє и збудили до него загальну симпатію. Єго мѣсце займе въ конґресѣ п. Боніндж, котрый бувъ також кандидатомъ и мавъ по Шафротѣ найбôльше голосôвъ.

Й скажѣть теперь, чи нема чесныхъ людей въ Америцѣ? Польскій шляхтичь, „шляхотно уродженый" и высоко-культурный, котрого выбирають до австрійского парляменту при помочи баґнетôвъ, насильства та ошуки, певно не здѣлавъ-бы сего.

ДОГОВÔРЪ въ справѣ будовы панамского каналу порейшовъ дня 23 с. м. въ высшôй палатѣ конґресу 66. голосами противъ 14. Задоговоромъ голосували всѣ сенаторы зъ републиканьскои партіи и значна частина демократôвъ. а противъ него лишь горстка демократôвъ.

Такимъ робомъ покôнчено торгъ, поладнано всѣ формальности и правительство Сп. Державъ може теперь починати будову каналу.

ВѢСТИ про нападъ Американцѣвъ на Сенъ Домінґо, потверджують ся. Военнй кораблѣ Сп. Державъ збомбардували минулого тыжня побережне мѣсто Дуарте, котре було въ рукахъ повстанцѣвъ и высадили на берегъ 400 жовнѣрѣвъ. Повстанцѣ були поборені и спонукани до утеки, почôмъ американьске вôйско вернуло опять на кораблѣ. Въ борбѣ погибло кôлькадесять повстанцѣвъ; Американцѣ немали нѣякихъ втратъ.

МІНІСТЕРСТВО вôйны выдало приказъ, абы 3-ый полкъ пѣхоты постôйнои арміи Сп. Державъ вôдплывъ до Панамы, зъ чого пôшли здогады, що Сп. Державы хочуть анектувати Панаму, що вôйна зъ Колюмбією вже недалека и т. п. Правительственнй круги у Вашинґтонѣ заперечують одначе тымъ вѣстямъ. Говорять они, що перенесеный полкъ буде лише повнити поліційну службу на Истмусѣ и бôльше нѣчого.

ПЕРШИМЪ президентомъ панамскои републики выбрано оногды д-ра Мануила Амадора, а мѣстопрезидентами д-ра Пабля Арсомена, Домінґа Обольха и д-ра Карла Мендоза. Выборы вôдбули ся спокôйно.

АВСТРІЯ, Нѣмеччина и Росія порѣшили не мѣшати ся въ балканьскй справы на случай выбуху вôйны помѣжь Туреччиною и Болгаріею. Такъ сказано въ заявѣ трехъ згаданыхъ державъ, яку оповѣщено передъ кôлькома днями. Болгарія була-бъ тодѣ полишена сама собѣ и хто знае, чи сильнѣйшій противникъ не поборовъ бы еѣ.

Ходить также чутка, будьто-бы европейскй мôцности обѣцяли болгарскому князеви Фердинандови королѣвскій вѣнець, наколи вôнъ своимъ вплывомъ повздержить воєвничй розгоны Болгарôвъ. Звѣстно одначе зъ другои стороны, що зъ тои муки не буде хлѣба. Болгары такъ пруть до вôйны, що не то свого князя, але нѣкого въ свѣтѣ не послухають.

Царь въ клопотѣ.

За дозволомъ „N. Americana".

Допись.

Зъ Фредериктавнъ, Па.

Русинôвъ туть небогато, але маемо и такъ свое братство, котре належить до Р. Н. Союза. Робота на цѣлôй околици иде лихо, бо цѣлу зиму стоявъ лѣдъ на рѣцѣ Мононґагела, такъ що тяжко було и на жите заробити. Про бракъ роботы многй люде негоднй були приступити до нашого братства и до Союза. Якъ пустить ся лѣпше робота — то сподѣемо ся бôльше членôвъ до нашои орґанізаціи. Недавно тому потовкло на домпѣ ногу одному краянови именемъ Йос. Чоба. Вôнъ не належавъ нѣ до братства нѣ до Союза. Въ кôлька днѣвъ пôзнѣйше потовкло тутъ двохъ Мадярôвъ, одному потовкло руку, другому вôдорвало палець. Они також не належали до жаднои орґанізаціи. Братя Русины, приступайте до братства и до Союза, бо по невчасѣ пôзно каяти ся. Памятаю якъ 5 або 6 лѣтъ тому коло Шамокинъ на Икричу померъ оденъ Русинъ, то еще не було нѣ чоловѣка, щобы помôгъ тѣло до церкви занести, только о. Констанкевичъ мусѣвъ самъ за хлопами ходити, щобы тѣло зъ воза до церкви занесли. И чи то гарно? Для того братя Русины, кождый зъ насъ повиненъ належати до братства и до Союза. Де васъ есть лишь 5 до 10 Русинôвъ, можете собѣ заложити братство и вступити до Союза. Я належавъ до Союза ще въ Шамокинъ и тамъ закладавъ братство св. Петра и Павла. Коли я вôдѣхавъ зъ Шамокинъ до мягкого угля вступивъ емъ до другои орґанізаціи, але мене все серце болѣло за Союзомъ а теперь дякую Богу, що стою знову въ Союзѣ и зъ тимъ братствомъ, котре я тутъ заложивъ. Прошу васъ братя Русины, напишѣть до нашого орґану „Свободы" де якъ робота иде, бо у насъ иде лихо то шкода тутъ ити и грошѣ кельтувати. Недалеко звôдси въ Милсборо є нова майна, але слабо робить, бо нема де угля сипати; на весну будуть ставляти пецы, може робота ся поправить.

Иванъ Петриско.

— НЕМА правила безъ выимки! Въ Дейтонъ О. померъ богатый фабрикантъ Филипъ Кейферъ въ 120 роцѣ житя. Немовъ на перекôръ ученымъ, котрй [...]зують, що кава и тютюнъ є убійчими для людского здоровля, померші пивъ що дня 6 склянокъ кавы и куривъ богато циґарôвъ, а мимо того живъ 120 лѣтъ.

— ВСѢ американьскй дневники пишуть, що на веснѣ выбухне загальный страйкъ майнерôвъ. Се саме потверджують также проводирѣ углекопôвъ.

— ЗЪ АТЕНЪ (Греціи) доносять, що патріярхъ на жаданя 60.000 грекôвъ находячихъ ся въ Спол. Державахъ, рѣшивъ утворити православне архіепископство въ Америцѣ для Грекôвъ въ Бостонѣ. Першимъ грецкимъ епископомъ мае бути именованый о. Антоній Параксісъ.

— На всенароднôмъ вѣчу въ Олифантѣ, Па. зôбрано на Народный Фондъ $35.31.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box X, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель { о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь { С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N. J.
Головный касіеръ { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.............Вас. Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера...............И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радни:
М. Турокъ.....................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута....................Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ....................Jersey City, N. J.
Мих. Грацовъ...................McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ...................Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ......................Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комисія:
о. Н. Подгорецкій, box 31, Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 140 Essex Str.,
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доларôвъ посмертного за мужа, а 300 доларôвъ за жену и другій запомоги въ разѣ инвалидности нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншій грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ достанете бôльше якъ деинде.

Вôдозва.

ВП. Панове секретарѣ! Якъ вѣдомо Вамъ, наближаесь Головна Конвенція, котра вôдбудесь въ Шамокинъ, Па. Понеже § 17 статутôвъ Р. Н. Союза пôдъ буквою в) накавуе, що кождый членъ мае заплатити 25 с. на выдатки Головнои Конвенціи, проте взываю Васъ всѣхъ застосоватись до повысшого параграфу и вже зъ початкомъ марця б. р. стягати вôдъ Вашихъ членôвъ по 25 ц. Тымъ самымъ прошу выровнати всѣ залеглй довги за значки Р. Н. С., книжочки платничй и статуты. Особистыхъ, въ тôй справѣ, листôвъ, не буду розсилавъ. Информаціи, до выбору делегатôвъ оголошу пôзнѣйше.

Зъ глубокимъ поважанемъ
С. Ядловскій,
гол. секретарь.

УПОМНЕНѢ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючй до „Союза“ а маючй высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити свѣ метрику уродження.

С. Ядловскій.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

СИДОРЯКЪ НИКОЛАЙ членъ Р. Н. Союза вôд. 35 Whitney, Pa. упокоивъ ся ся 18 февруара б. р. Небôщикъ походивъ зъ села Володжъ, Горлицѣ, Галичина а до Р. Н. Союза належавъ вôдъ Децембра 1901 року. Вѣчная му памать!

Ч. 264. КВИТЪ $300.00 на три ста доларôвъ, котрй п. Марія Гочь отримала яко посмертну запомогу по мужу Григорію зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Rhone, Pa. Feb. 2, 1904.
Марія Гочь.
СВѢДКИ: Андрей Грозьо, Федко Ратко, Василь Кушвара, предс., Тимко Гуликъ, секрет.

Ч. 265. КВИТЪ $3.00 на три доляры, котрй п. Теодоръ Ковальчикъ отримавъ яко додатокъ посмертного по братѣ Томку зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa. Feb. 1904.
Теодоръ Ковальчикъ.
СВѢДКИ: Антоній Дучковецъ, Фільо Клѣцъ, Г. Малинякъ, предсѣд., С. Хороцакъ, секретарь.

Ч. 244 и 269. КВИТЪ $500.00 на пять сотъ доларôвъ, котрй п. Анна Скирпанъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Стефанѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Yonkers, N. Y. Feb. 9, 1904.
Анна Скирпанъ.
СВѢДКИ: Александеръ Трембачъ, О. Варила, п. предсѣдатель, о. Павло Тимкевичъ, секр.

До вѣдомости членамъ и мѣсячнымъ секретарамъ „Р. Н. Союза“.

1. Тôлько члены платячй 70 центôвъ на мѣсяць мають право доставати „Свободу“ безплатно.

2. Тôлько тй жены, що платять на цѣле посмертне а ихъ мужѣ не належать до „Союза“ мають право доставати „Свободу“.

3. Жадныхъ змѣнъ адресôвъ вôдъ поодинокихъ членôвъ „Союза“ не принимаемо. Всякй адресы або змѣны адресôвъ мають намъ засилати тôлько мѣсячнй секретарѣ а нѣхто инш.

Редакція.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

НОВЕ БРАТСТВО

имени Благов. Пр. Дѣвы Маріи заложило ся въ Sayre, Pa. и приступило до Р. Н. Союза. Коло заложения того братства погрудивъ ся п. И. Тарбай зъ Елмайра, Н. Й., за що належить ся ему честь и слава!

Въ мѣсяцю Януару приступили до Союза до вôддѣлу 40. еще слѣдуючй члены.

Григорій Васильковъ
Иванъ Танчинъ
Никола Крайковскій
Гнатъ Дрантуха
Василь Пастухъ
Иля Игнатъ

ЧВЕРТЬРÔЧНЫЙ

мітингъ братства св. Петра и Павла въ Dunlo, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 61, вôдбуде ся дня 13 Марця 1904. Членъ, котрый не поставить ся на сей мітингъ заплатить 25 центôвъ кары.

Андр. Цінтель, секр.

ЗВЕРТАЮ УВАГУ

тыхъ членôвъ братства св. Василія В. вôддѣлъ 19 Р. Н. Союза, що повыходили на другй плейсы за роботою а мають вже по 3 мѣсяцѣ неплачено, щобы сейчасъ заспокоили свой довгъ, бо инакше будуть зô списку членôвъ вымазанй а въ разѣ якого нещастя не достануть жадной запомоги. Голоситись до предсѣдателя, Михаила Турка, або до секретаря на адресу

Игнатій Лигусь,
Box 145, Friceburg, Pa.

УРЯДЪ БРАЦТВА

Р. Н. С. вôддѣлъ 58 въ Кашеу, Pa. на рôкъ 1904 такій: Трифонъ Барна, предсѣдатель, Василь Цапъ, мѣстопредсѣдатель, Ник. Джмеликъ, секретарь, Стефанъ Золякъ, записникъ, Федоръ Качуръ, касіеръ, Андрей Мовчанъ, контрольоръ. Брацтво числить 113 членôвъ. Мітинги вôдбуваются въ братскôй гали въ кожду першу недѣлю въ мѣсяци.

Адреса братска:
N. Dzmelyk,
Box 2, Smoke Run, Pa.

МІТИНҐЪ

Тов. „Зоря“ Вôд. 69. New York въ звычайно такъ и на слѣдуючій мѣсяць по першôмъ въ суботу т. е. 5 марця о 8. годинѣ вечеръ, вôдбуде ся въ гали 46 Ave A. New York. Понеже заходять важнй справы до полагодження протое запрашае ся всѣхъ членôвъ належачихъ до Тов. „Зоря“ и Р. Н. Союза, щобы були присутнй на тôмъ мітингу.

А. Гречухъ предсѣдатель,
Ю. Пôдсадочный секретарь.

ЧИТАЙТЕ, БО ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Повѣдомляю всѣхъ членôвъ братства Усп. Пресв. Богородицѣ въ Алеґені, Па. вôддѣлъ 56. Р. Н. Союза, що мітинги вôдбувати ся будуть такъ якъ и перше въ другу недѣлю по першôмъ. Кождый членъ котрый поблиско, мае ся ставити ся въ гали о годинѣ 1 пополудни; котрый черезъ лѣнивство опустить мітинґъ, заплатить по першій разъ 25. цит. кары. Тожь сходѣмъ ся всѣ и радьмо на добре. Котрй до нашого братства неналежите, ставайте ся, щобысьте не були якъ выродки. Дня 13 Марця вôдбуде ся головный мітинґъ, тожь котрй неналежите до нашого братства, то прійдѣть а мы васъ пріймемо по зниженôй цѣнѣ и будете забеспеченй, бо о тôмъ знаєте добре, що о нещасте не трудно.

Петро Ґерляхъ, предсѣдатель.
М. Турковскій, секретарь.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати въ Марцю новыхъ членôвъ бр. св. Петра и Павла, вôддѣлъ 55, въ Карнегі, Па. Мітинґъ вôдбуде ся дня 13 Марця 1904. Хто ще не забеспеченый нехай сейчасъ вступае.

Арс. Патрошъ секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Вôддѣлъ Р. Н. Союза 45 въ Филаделфіи, Па. запрашае всѣхъ своихъ членôвъ на мітингъ, котрый припадае другои Недѣлѣ по першôмъ. Мітинґъ вôдбуде ся въ домѣ п. М. Довбенка пôдъ числомъ 522 South Front Street на 3-ôмъ флорѣ. Того самого дня припадае также мітингъ товариства „Любовь“, котрый вôдбуде ся также въ вышезгаданôмъ мѣсци.

ОГОЛОШЕНЄ.

Безъ вступного буде ся приймати въ марцю б. р. до:

1) Бр. св. Петра и Павла въ Jersey City, N. J. на мітингу 5 марця вечеромъ въ гали шкôльнôй а также до філій бр. св. П. и П. въ Елизабетъ, Н. Дж.;

2) до цѣлого сестр. бр. св. Ольги въ Джерзі Сіті, Ню Йорку, Бруклинѣ, Бломфилдъ, Елизабетъ и Гакенсекъ.

Хто еще не належить, нехай не зволѣкае довше, и нехай приступае до згаданыхъ братствъ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Першій разъ вôдбуде ся Великій Ферь (Томбола) въ Jersey City, N. J. въ гали шкôльнôй Sussex cor. Greene St. устроєный на доходъ новои церкви дня 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27 марця 1904 о годинѣ 7 вечеромъ.

Запрашае ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои ласкавои участи, а то тимъ бôльше, що вступъ вôльный, а число предметôвъ до выграня есть дуже велике, тай рѣчи суть цѣннй. Жертвы або рѣчи на ферь пріиме зъ подякою

о. Николай Пôдгорецкій,
88 Sussex Str., Jersey City, N. J.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя

въ Олифантъ, Па. в. Союза 3. заложене 1889 року. Числить членôвъ около 400.

Мітинги вôдбувають ся въ мѣсячнôй рускôй школѣ кождои першои недѣлѣ по першôмъ. Урядъ: Ю. Хилякъ предсѣд., П. Гина заступникъ, О. Ковтко секретарь, Ю. Кретъ заступникъ. Ст. Френчко носкасіеръ, контрольна комисія: о. Н. Струтинскій и М. Паздрій, опекуны хорыхъ на Олифантѣ: И. Гаврилъ, на Грасахъ: Ив. Сембратъ, на Антаріо П. Челакъ, на Рачу Ос. Вознякъ, капитанъ Д. Лабовскій, Ст. Шкирпанъ заступникъ, господарь Д. Лепакъ, хорунжій И. Смакула. Секретарь „Союза“ М. Паздрій.

Засновуйте читальнѣ.

Зô всѣхъ Русинôвъ, що выѣхали до Америки — найбôльше число поселилось въ Сполученыхъ Державахъ. Є ихъ тутъ 300—400 тысячь, живуть менчими або бôльшими купками и мають ся незле. А однакъ якже блѣдымъ выглядае ихъ духове жите, якъ мало дбають они о свою власну просвѣту! Немовь бы жили не мѣжь культурными людьми Америки, але десь въ темнôй Африцѣ. Въ старôмъ краю люде хочь бѣднѣйшй горнуть ся до просвѣты, закладають читальнѣ и т. п. Ба навить тутъ на безмежныхъ просторахъ холодпои Канады заложилось кôлька читалень послѣдными часами; заложилась также руска читальня въ Санъ Франсиско надъ Тихимъ Океаномъ. Лишь про закладане новыхъ читалень у рускихъ кольоніяхъ Сполученыхъ Державъ, тамъ де нашихъ людей найбôльше, щось нѣчого не чути! Чому? Чи байдужнôсть, бракъ енергіи, оспалôсть, сему причиною? — Єсли такъ, то треба ихъ чимъ скорше позбутись и взятись до дѣла, бо часъ не стоить, а Русинамъ просвѣты треба такъ само якъ и другимъ народамъ або еще й бôльше. Тому закладайте читальнѣ, збирайте ся разомъ, читайте, памятаючи на заповѣть Шевченка:

Учѣте ся, браты мои,
Думайте, читайте,
И чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь.

Оголошене.

Неразъ лучаесь, що деякй читателѣ „Свободы“ пишуть до насъ по рѣчи, якй оголошують рôжнй фирмы у нашôй часописи. Ввиду сего заявляемо, що жадныхъ рѣчей оголошуваныхъ въ „Свободѣ“ (кромѣ книжокъ) не продаемо а продають ихъ тй фирмы и поодинокй люде, котрыхъ адреса пôдъ дотычными оголошенями подана. Рôвночасно заявляемо, що за змѣстъ оголошенъ друкованыхъ въ „Свободѣ“ наша редакция не вôдповѣдае, бо провѣрюване оголошенъ со рѣчь дуже трудна до выконаня, получена зъ великими коштами а неразъ впростъ неможлива. „Свобода“ вôдповѣдае лишь за свои власнй оголошеня.

Читайте дѣти!

Даемо вамъ до розвязаня слѣдуючу загадку:

Поставте у кождый зъ девятьохъ малыхъ квадратикôвъ (squares), котрй понизше бачите, одно зъ слѣдуючихъ чиселъ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, але такъ, щобы кожде зъ тихъ чиселъ было тôлько разъ написане и, щобы сума чиселъ находячихъ ся въ трехъ квадратикахъ рахована вповперекъ, зъ горы въ долину и навскôсь дала всегда число 15.

15	15	15	15	15
15				15
15				15
15				15
15	15	15	15	15

Розвязку присилайте найдальше до 15. Марця 1904 на адресу:

Svoboda,
R. D. Box 353, Scranton, Pa.

По 15-ôмъ Марци имена всѣхъ дѣтей, що пришлють добру розвязку будуть вложенй до скриночки и льосованй. Дитина, котрои имя найперше буде вытягнене зô скриночки достане въ дарунку книжочку „Лисъ Микита“, друга достане „Пригоды Донъ Кихота“ а трета „Оповѣданя для дѣтей“.

НОВИНКИ.

— ЗЪ КАНАДЫ: Въ Едмонтонѣ, въ высшôй методискôй школѣ мѣжь 50 студентами є 2 Русинôвъ.

Процесъ о церковь на Beaverlake, Alta, скôнчивъ ся. Русины уніяты процесъ выграли, але коштовавъ процесъ высше $2000 а церковь не бôльше коштуе якъ $600.00. Царосланй заплатили за процесъ солоно.

— НЕДАЛЕКО мѣста Ваца въ Калиновôмъ пустари, на Угорщинѣ, напали невыслѣдженй доси злочинцѣ на почтовый возъ и ограбили его изъ всеи готовки, що выносила кôлька тысячь коронъ. Розбишаки убили при тôмъ почтового вôзника Мих. Цилика и родѣнського господаря Ивана Сальтера, котрый ѣхавъ на возѣ. Жандармерія не вспѣла доси вôдкрыти злочинцѣвъ.

— ПРИ будовѣ шляху варшавско-вѣденьскои зелѣзницѣ въ Росіи лучила ся оногды експльозія динамиту и убила 50 робôтниковъ.

— РАДА громадска въ Мочаранахъ земплинського комітату, на Угорщинѣ, вôдôслала до шкôльныхъ и краевыхъ властей ухвалу, що она не хоче мати въ своимъ селѣ нѣякои школи. Нашй дѣти, сказано въ ухвалѣ, будуть досить мудрй и безъ школы, якъ були ихъ дѣды и прадѣды, а мы также обôйдемъ ся безъ науки... Чи не глупо? Угорскй часописи, константуючи сей фактъ замѣчають, що дурнѣйшои рады громадской нема имовѣрно въ цѣлôй Угорщинѣ.

Годить ся добавити, що сего Мочараны числить 625 жителѣвъ, мѣжъ котрыми лишь 109 вмѣе писати и читати, а заселене переважно через Русинôвъ. Инша народнôсть не ухвалила бы мабуть чогось подôбного....

— НОВЫМЪ президент. Швайцаріи на р.1904 выбрано Р. Комтеса, радикала, а мѣсто-президентомъ Рушета. Новый президентъ родженый 1847. р. въ Ля Саню, въ кантонѣ Найенбурґъ, а школы кôнчивъ въ Парижи и Гайдельберґу. Въ 1875. р. розпочавъ свою карієру, яко слѣдчій судія, а рôвночасно бувъ покликаный до рады кантональнои, де швидко зазначивъ свои радикальнй погляды и ставъ проводиремъ сторонництва. Вôдъ 1875 р. членъ народнои рады, а вôдъ 1899 р. союзного парламенту Швайцаріи. Єго головною заслугою є введене загального обезпеченя швайцарскихъ горожанъ на случай недуги або калѣцтва. Бувъ також мінистромъ правосудія и поліціи, а опосля заряджувавъ выдѣломъ зелѣзницъ и почтъ, фінансôвъ и цла, де також прислуживъ ся рôдному краеви. Зъ походженя є Французомъ.

— ДРУКАРНЮ „Церковнои Науки“ орґану деякихъ угорскихъ священикôвъ продано въ Johnstown, Pa., на ліцитаціи.

— ТЕЛЕҐРАФУЮТЬ зъ Китаю, що въ Гоанґо, провінціи Шантунґъ, переврала ся морска гать а море залило цѣлу околицю. Вода знищила всѣ побережнй села; кôлька сотъ людей втопило ся.

— МИНУЛОГО тыжня арештовано въ Кечкеметѣ на Угорщинѣ д-ра Горвата, посла до угорского парляменту за численнй ошуства и спроневѣреня. Гарный посолъ...!

Календарь Р. Н. Союза на рôкъ 1904.

се така книжка, котру не лишь кождый членъ Союза, але кождый американьскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календари Союза кромѣ многихъ пожиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей знайдете также 20 прекрасныхъ образкôвъ.

Цѣна лишь 25 центôвъ. Календарѣвъ безъ грошей не высилаемъ.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ кому на тôмъ залежить, що адреса секретаря вôддѣлу Р. Н. С. 59 е

John G. Faryniak,
Trauger, Pa.

ДЕ Є?

Антôнъ Квочка, зъ Ясюнки, Горлицкого повѣту, самотный, около 37 лѣтъ, высокого росту. Остатными часами бувъ на Монесенъ, Па. Прошу ласкаво повѣдомити

Dmytro Pelesh,
Singer, Nimick & Co . 34 Ward,
PITTSBURG, PA.

ДЕ ЄСТЬ

мôй братъ Василь Лабикъ, зô Святковы великои, пов. Ясло, въ Галичинѣ? Три роки тому приѣхавъ до Америки. Пошукую его въ важнôмъ интересѣ:

John Labik. New Derry, Pa.

ДЕ ЄСТЬ

Анна Лабикъ, сестра Василя и Ивана Лабикъ? Приѣхала до Америки передъ 10 роками; мешкала въ Клівеландѣ, Огайо. Хто бы о нѣй знавъ, нехай менѣ напише.

John Labik, Mew Derry, Pa.

ВСЯЧИНА

ГРÔЗНА ПЕРЕСЫЛКА.

Начальникъ почтового уряду въ Флічертавнъ, въ Анґліи, замѣтивъ, що въ однôй пачцѣ, адресованôй до когось зъ мѣщанъ, чути якійсь дивный гукъ та шепотню. Догадливый начальникъ подумавъ, що се нѣчо го иншого лише пекольна машина, выслана анархістами для знищеня Флічертавну. Тому вôнъ не доручивъ посылки адресатови, але скликавъ громадску раду на засѣдане, абы въ еѣ присутности отворити пакетъ и стати тимъ славнѣйшимъ спасителемъ мѣста. Коли рада зôбрала ся, начальникъ почты зъ всякою осторожностію вôдпечатавъ пакетъ и дрожачими руками почавъ его розвивати. У внутрѣ пакета шумѣло и гудѣло якъ въ улію. Начальникъ и раднй ажь стрясли ся зô страху, коли вкôнци мѣжь паперами найдено деревляну коробку. Начальникъ поглянувъ ще разъ на радныхъ, неначе бы надходила его послѣдна година и вкôнци зважився отворити коробку. Зъ середины зашумѣло,забренѣло и рôй пчôлъ напавъ на радныхъ та почавъ жалити ихъ болѣсно. Заки раднй зъорієнтували ся въ ситуаціи, вже бôльшôсть зъ нихъ мала попухлй руки и лиця вôдъ укушеня напрасныхъ комахъ. Що стало ся дальше, не знати, але мѣсто спасло ся вôдъ нехибнои заглады...

ЦѢНА ЖѢНКИ У РОЗЛИЧНЫХЪ НАРОДÔВЪ.

Часопись „Revue Ma'me" замѣстила статю, въ якôй подано цѣны, плачений за жѣнку у рôжныхъ народôвъ. Въ тôмъ цѣннику Европы не узглядиено, бо, якъ звѣено, у „цивілізованыхъ" народôвъ родичѣ дѣвчины доплачують ще до своеи любои дочки, абы лише еи хто хотѣвъ брати, а высота доплаты мѣрить ся пôсля красы дѣвчины и становища еѣ судженого. У дикунôвъ пôдъ тимъ зглядомъ справа стоить далеко простѣйше и яснѣйше. Въ Ґрандѣ гарна дѣвчина коштуе чотыри волы, коробку патронôвъ и шѣсть еголъ. Часомъ курсъ дѣвчатъ спадае и тодѣ можна набути жѣнку за дешевше, прим. подорожникъ Вільтонъ набувъ гарну жѣнку за шѣсть поросятъ. У калифорнійскихъ людоѣдôвъ жадають за дочку пôвъ лôктя пестрои матеріи, а коли дѣвчина дуже гарна и проворна та умѣе робити жолудовый хлѣбъ то жадають и цѣлый лôкоть. Кафры цѣнять дѣвчину безъ огляду на еи выглядъ, вôдъ двохъ до десяти коровъ. У Самоѣдôвъ платить ся за жѣнку шкôрами оленôвъ пôсля умовы, а у Индійцѣвъ дѣвчина коштуе 10 рісовъ и одного рупія. Въ Туркестанѣ цѣна жѣнки выносить вôдъ 5 до 20 штукъ рогатои худобы, а убогій Туркестанець вôддасть свою дочку и за одну безрогу. На островѣ Тілюръ платить ся за дѣвчину оденъ слоневый зубъ; на островахъ Фіджі выстарчае зубъ дика. Въ Уніоро можна взяти жѣнку на сплату ратами, але жѣнка стае власностію мужа ажь по выплатѣ послѣднои раты. У дикунôвъ въ Манцонѣ купуе ся жѣнку за двѣ сирй шкôры оленя. У богато племенъ Африки, Азіи и Америки мужь черезъ кôлька лѣтъ вôдробляе свою жѣнку у тестя.

ВЫНАХÔДНИКЪ ТЕЛЕФОНУ.

Загально уважають вынахôдникомъ телефону Американця Ґрагама Бела та на дѣлѣ вынайшовъ сей приладъ Нѣмець Филипъ Райсъ зъ Ґаінгавзенъ. Теперь якъ разъ минуло 30 лѣтъ вôдъ його смерти. Райсъ, пекарскій сынъ бувъ спершу субектомъ въ складѣ фарбъ, а вôдтакъ учителемъ та займавъ ся дуже прилѣжно наукою фізики. Першій телефонічный приладъ свого вынаходу представивъ на засѣданю фізичного товариства въ Франкфуртѣ 1860 року. По улѣпшеню приладу демонструвавъ його у друге на зборахъ природописцѣвъ въ Ґіссенъ дня 21 вересня 1864, але проти Райсови выступивъ проф. Поґендорфъ, а вôнъ самъ мавъ за мало сприту, щобъ осягнути якй практичнй вислѣды изъ вынаходу. Изъ тои причины про вынахôдъ забуто, хочь його опись подали часописи и пôдручнй фізики. Правдивого вынахôдника пригадали собѣ люде ажь тодѣ, якъ Белъ улѣпшивъ Райсовый вынахôдъ и вôдповѣдно выкориставъ до практичныхъ цѣлей. Нѣмецке правительство вызначило Райсовôй сѣмѣ емеритуру. Сей его оригінальный телефонъ находить ся въ почтовôмъ музею, въ Берлинѣ.

Смѣшне.

ПСУЄ „БИЗНЕСЪ".

— Скажи менѣ, товаришу,
Чого кôнь Максима
На самохôдъ поглядае
Такими очима
Наче зъѣсти его хоче
Або поломати?
— Чому? чому? якже тобѣ
Маю се сказати?
Самохôдъ є суперникомъ
Конячого роду:
Самъ рушаєсь, людей возить
Въ слоту чи погоду
И такъ конямъ псує „бизнесъ",
Що годѣ имъ жити,
Тому его й кôнь Максима
Не може любити....

Чалый.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНЕ!

Антоній и Клеопатра	75
Вôзникъ Геншель	75
Метелики	50
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до украіньско-рускои етнографіи (3 томы) по	100
Монографія Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Нетлѣ	25
„Наука" рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Орися	5
Партійна политика и мораль	25
Старый Єфремъ	10

(Дальше буде.)

Повышшй книжки маємо только въ одномъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Си книжки, котрй понизше списаний можете всегда достати!

Американьскій шляхтичъ	15
Абу Касимові капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія мала	30
Весела книжочка зъ образками	30
Велика історія библійна старого завѣта	100
Велика історія библійна нового завѣта	80
Де що про звѣрята	30
Други читанка для малыхъ дѣвчатъ	10
Досліды зъ поля статистики	10
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-щô зъ исторіи россійской православной місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Енеїда Котляревского	50
Записки школяра	20
Журавлѣ	15
Коляды	20
Карбы	25
Календарь „Союза" (1904)	25
Казка про жида	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Малый Робинзонъ	10
Марія	10
Микола Палвинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Пѣснословець	40
Пригоды Донъ-Кихота	40
Повѣсти Федьковича	20
Про вôдступни- вôдъ рос. православія	10
Павуки та мухи	2
Псалтирь меньшій	100
Pid Krestom	100
Покуса	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Рыболовы, оповѣданя Ковалева	75
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Рускій страйкъ	10
Руско-англійскій Словарець (передрукъ зъ Англ.-руск. Провідн.	20
Руско-англійскій Провôдникъ	50
Русины пряшôвскои епархіи	35
Страйкъ и Бойкотъ	10
Судный день	50
Словаки чи Русицы?	25
Стежечка въ рай	50
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50
Школа	20
Яблочникарь, комедія	15

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числ „Свободы".

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете дôстати въ Ред. „Свободы". Одна коштуе доляра. Грошѣ присилайте напередъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

1. 38